

GAZETA TRANSILVANIA

On. 2317
Biblioteca Universității (2 exempl.)
SIBIU

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU **MUREȘENII**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 600.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 35 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942 7 Mai 1942 Anul 105

Stil

de V. Branisce

Suntem fericiții părtași ai unor evenimente de o atât de extraordinară amploare, încât trăirile noastre de astăzi vor constitui pietre de hotar pentru vremurile ce vor să vie. În actuala configurație mondială orice atitudine, orice fapt al unui popor se înscrie cu litere de foc în cartea viitorului. Anonimatul nu se mai îngăduie nimănui. Au trecut timpurile când popoarele se închideau în turnuri de fildeș sau în fața pericolului, se dădeau după păr.

Astăzi, rând pe rând îi vine fiecăruia clipa să se afirme prin atitudine și fapte. Situațiile sunt neașteptate și foarte schimbătoare. Cu atât mai semnificativă pentru felul de a fi al unui popor este atitudinea lui în fața unor astfel de situații.

Din reacțiile lui, din vorbe, din fapte, din atitudine se desprinde stilul aceluia popor, cea expresie sintetică a idealurilor și năzuințelor lui specifice.

Dacă încercăm să spicim aceste note caracteristice ale unui popor, din felul lui de a se afirma sau a reacționa, putem să-l cunoaștem în adevărata lumină.

Din alianțele și calitățile lui vom înțelege valoarea poporului. Înțelepciunea zicalei noastre: „spune-mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești” rezultă dintr-o multiseculară sau chiar milenară experiență. Dar nu numai tovărășiile sunt caracteristice, ci și felul cum se leagă și cum se țin aceste tovărășii.

Să presupunem că un popor vrea să încheie un tratat de amiciție sau de neagresiune cu un vecin și el, pentru ca să transforme acest act într-un succes răsunător, nu se limitează la un termen firesc prevederilor omenesci, ci sfrunțează bunul simț, încheiând un tratat pe o mie de ani. Poate fi luat în serios un asemenea legământ? Firește că nu!

N'ar fi de loc de mirare dacă după câteva luni el s'ar găsi în conflict armat cu vecinul după a cărui prietenie umblase cu limba scoasă.

Să presupunem că pentru aplicarea unor norme de organizare internă el ar simți nevoia să elaboreze un plan de zece ani, când așezările în jurul său trosnesc din temelii și când nimeni nu poate prevedea surpriza anotimpului viitor. Sau să presupunem că declară în gura mare că teritoriul pe care-l stăpânește trecător îi aparține pe vecie.

Dacă asemenea afirmații ar putea să aibă loc, ele ne-ar dovedi cu prisosință doar stilul aceluia popor și n'ar constitui niciun îndreptar de viitor.

Pentru că nimeni nu poate sta chezaș pentru căile viitorului. Nici chiar un cuvânt de onoare nu spune nimic în această chestiune.

Viitorul se croiește deasupra compromisurilor temporale, dintr-o necesitate mai adâncă, el rezultă dintr-o logică inexorabilă a evenimentelor, care pot fi precipitate sau întârziate de voința omenescă, dar nu se pot nicidecum abate din desfășurare.

Veșnicie? Ce muritor poate să rostească fără cutremurare această vorbă plină de mister?

Veșnică este numai vrerea Celui de sus și vai de cel care încearcă să o înfrunte!

Stări și remedii

de I. Bozdog

Intre cauzele care au contribuit și contribuie încă la un dezechilibru în concurența economică dintre elementul etnic și cel minoritar este pe primul plan cea a recrutării și repartizării muncitorimii în industrie, comerț și în general în toate întreprinderile economice.

Schimbarea fațadei nu schimbă realitățile, iar mascarea realităților a fost cea mai grea vină ce se poate ridica pe dreptul întregului trecut de după Unire.

Bunele intențiuni n'au lipsit, dar ele n'au reușit de multeori să depășească aparențele, căci măsurile de ocrotire ale elementului național, prin excepțiile legilor, au confirmat stările de fapt dăunătoare nouă, ca unele ce reprezentau „drepturi câștigate”.

Respectul ce l-a avut și-l are țara noastră, — fără ca să se bucure și de reciprocitate de tratament, — pentru dreptul la viață și avere al oricărui cetățean al său, ne-a făcut nu să distrugem ceea ce ne era vătămător și creat în trecut direct contra intereselor noastre vitale, nici să le îngrădim măcar, ci să creăm ceva asemănător, al nostru, care prin concurență leală să ridice și elementul etnic, atâta timp înținut în inferioritate voită, cel puțin la grad de egalitate.

Cine face un bilanț sumar și chiar superficial al întreprinderilor economice, industriale și financiare de exploatare a bogățiilor noastre naturale, în special în Transilvania din ultimii 24 ani, rămâne uimit de uriașele creațiuni ale creierului și brațului românesc, cum și de prosperarea fără termen de comparație ale celor minoritare.

În interiorul acestor întreprinderi însă și mai ales în uzinele și atelierele industriale elementul de producție specializat nu este românesc încă nici astăzi. E o concepție păcătoasă și profund jignitoare, răspândită de dușmanii

noștri, că Românul nu e muncitor bun, nici de încredere. Durere, această porclă se lasă tentați s'o accepte ca adevăr chiar oameni serioși și conducători în viața economică, fără a trage însă și toate consecințele de îndreptare ce li se impun: să creeze ei acest muncitor sau să-l perfecționeze.

Din rolul de salahor la fabrici, în care este întrebuințat în majoritatea cazurilor țaranul atras de oraș, nu vom putea scoate muncitor calificat. Din ateliere mici sau mari, în care nu se primesc nici astăzi ucenici români decât într-o proporție umiltoare, nu va putea ieși o surescență sănătoasă și capabilă de concurență, ca și din prăvăliile și magazinele în care ucenicul român nu este primit, sau este considerat și tratat ca un ghimpe.

Lamentări și incriminări pe ruinele unui trecut, în care totuși s'au creat întreprinderi românești, dar care se sbat în acest cerc vișios de a nu-și putea recruta muncitorul calificat român, sunt păgubitoare, condamnabile și nejustificabile. Sunt eforturi uriașe care s'au făcut doar și în această privință. Amintesc câteva, cum sunt: Întreprinderea Industriei de sârmă din Câmpia Turzii, Sticlăria din Turda, ale Băncii Centrale din Cluj, sau marile Uzine I. A. R. și Astra-Brașov, unde printr-o conștientă lucrare a conducerii au fost create aproape în întregime aceste elemente, înființându-se cursuri speciale și Căminuri proprii pentru ucenici. Același lucru lăudabil s'a făcut și la Cluj și Tg.-Mureș. În special în acest din urmă oraș, prin căminul de ucenici proprietatea despărțământului „Astra”, se ajunsese la creșterea unui număr de peste 300 ucenici români.

Dacă totuși în Brașov de ex. avem la sfârșitul anului 1941 numai

— Continuare în pag. 3 —

„Ceasul suprem” al Europei

de A. A. Mureșianu

Generalul rus de origine franceză, contele Langeron, care luase parte la războiul ruso-turcesc, încheiat cu pacea dela București, din 1812, ne spune în memoriile sale, că Rusia a dobândit cele mai multe din succesele sale politice și diplomatice mai mult mulțumită norocului și „Dumnezeului rus” (Rusky Bog).

Este clar că imperiul țărilor n'ar fi putut ajunge niciodată la dimensiunile lui dela începutul veacului trecut, dacă nu ar fi fost favorizat de rivalitățile puterilor Europei apusene și, mai presus de toate, de egoismul și imoralitatea concepției lor de conducere a statului.

Nu s'a văzut, la 1849, însuși împăratul Austriei chemând în ajutor, pentru salvarea tronului său, pe colegul său dela răsărit? Și nu era deci în drept Rusia de a reproșa mai târziu Austriei conduita ei din războiul Crimeii și de a o califica de „ingratitude”?

O icoană foarte plastică a acestei slăbiciuni morale a Europei apusene față de pericolul ce se ridica asupra ei din ce în ce mai amenințator, ne-o oferă un Slav într'adevăr civilizată, un cărturar polonez, în cartea „Rusia și viitorul” (La Russie et l'avenir) apărută în anul 1858 la Paris.

„Istoria va povesti odată — scrie cronicarul polon — strănepoșilor noștri că au existat în Occident națiuni civilizate, a căror voință conducea destinele Europei. Excesul de putere orbi însă aceste națiuni, ele crezură că lumea este făcută numai pentru ele și sacrificară totul pentru tihna și egoismul lor. Cele mai mari nedreptăți obținură asentimentul lor, pentru ca ele să nu jignească propriile lor interese. Ele considerau celelalte neamuri țca destinate a fi împărțite între suverani, fără

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIAI”

Din scrisorile lui I. Urban Jarnik către Ion Micu Moldovan

Publicate de Ștefan Manciu

— Sfârșit —

El ce e drept până acuma n'a scris prea mult despre limba română. Cea dintâi lucrare a sa pe baza căreia s'a și abilitat la universitatea cehă din Praga, a fost una scrisă nemțește despre o poezie epică din vechea limbă franceză. Acum găsimu-se angajat la biblioteca țării din capitala Boemiei, Bruno (Brün nemțește) trebuie să se ocupe și cu istoria literaturii boeme, și tocmai îmi scrie cumcă un articol mai lung al lui despre Comenius este re-

ținut și peste puțin are să vadă lumina zilei.

Printre aceste două lucrări cad celelalte, așa bună oară niște traduceri din Creangă, despre care pregătește de mult o lucrare de lingvistică mai cu seamă asupra edițiunii lui Weigand a lui Harap alb, apoi o dare de seamă sau să zic mai bine niște note la albumul lingvistic român, tot a lui Weigand câteva notițe despre limba albareză cu care se îndelținește foarte mult și a. c. Tocmai în scrisoarea sa de astăzi mi-se plânge că n'are destulă

vreme să răzbească prin toate câte ar vrea să facă.

Acum doi ani i-s'a născut cea dintâi fetiță pe care o chiamă Bojena (prescurtat Bojă) o fetiță tare dragălașe, care acum șase săptămâni a scăpat dintr-o boală grea și se găsește acum în reconvenșență având lipsă de soare să se întremeze pe dep'in. De Dumnezeu să n'o pățim cu vremea de vară, tot așa cum o pățisem an.

În ce privește pe mine, de 1910 o duc tot cu o dietă destul de strictă, pătimind de boală de zahăr: care se vede este foarte mult răspândită între oameni. În vacanțele anului 1910, după ce se constatase boala aceasta la mine, mă dusei într'o baie cam îndepărtată pe care o chiamă Suhacoviște în sud-estul Moraviei, de atunci tocmai din cauza depărtării celei mari am preferit baia de 8 ani descoperită din Prochibrad, orașul de naștere al marelui nostru rege George, și merg acolo totdeauna în primăvară, cerând concediu pentru semestrul de vară.

INSTANTANE

Case

călătore

Fără să ai fantezia lui Jules Verne sau gustul rafinat al Semiramidei, regina de pe vremuri a Babilonului și frumoasa stăpână a grădinilor suspendate, poți să ieși din orice încurcătură c'o mică doză de simț practic.

Aceasta a dovedit-o mai ales un francez la începutul războiului actual, un cetățean al Parisului, care în criza de locuințe ce trebuie să fi existat și în capitala Franței și-a știut perfect de bine ajută. Francezul și-a construit din scânduri un mic iacht și s'a instalat comod de-asupra Senei cu familia lui numeroasă: femeie și șapte copii.

Cuibul plutitor avea să fie de sigur o locuință provizorie, adăpost pe-un timp oarecare până s'ar fi găsit ceva mai bun, dar ingenioul cetățean în scurtă vreme s'a îndrăgostit așa de mult de iachtul său încât nu-i mai venea să-l părăsească. Azi ancora într'un loc, mâne în altul. Alegea totdeauna peisajul cel mai pitoresc. Când vizitele curioșilor începeau să devie insuportabile, iachtul ridica ancora și se depărta mai jos sau mai sus cu câteva sute de metri.

Ideea francezului cu iachtul n'a fost însă originală. Un altul, un lord englez, o practică de mult, de trezeci și mai bine de ani. În pînă tinerețe lordul, al cărui nume nu mi-l amintesc, s'a retras cu iachtul său luxos într'un golf și trăiește acolo fără să vină în atingere cu lumea. Singurii oameni cu care dă față când și când sunt căpitanul vasului și cei câțiva matrozi care împart permanent cu el această s'hăstric.

Dar nu numai Francezii și Englezii știu să fie practici. Suntem și noi. Călătorind înainte de izbucnirea actualului războiu, am descoperit în câteva gări din Ardeal, căsuțe de acestea, nu plutoare ca cele amintite mai sus, dar călătore.

Pe-o linie moartă văzui staționând un șir de vagoane transformate în case de locuit, după aparență destul de confortabile. Era aproape de nerecunoscut fostul vagon de marfă, când îl vedeai cu perdele îndantelate la geamuri, ușă în toată regula, trepte comod de urcat. Un interior simpatic, împodobit cu scoarțe, iar în fața ușii acestui unic palat ambulant straturi cu flori așezate cochet între șinele trenului.

Soarele de vară scaldă în belșugul lui de raze șirul de case călătore, poate se revârșă și asupra vieții celor ce se adăpostesc în ele.

Ecat. Pitiș

Citiți cel mai vechiu ziar Gazeta Transilvaniei

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

SIMION ANDERCO: *Hotare pentru vis.* Versuri.

Este de sigur destul de neobișnuit a se scrie în cronică literară despre o carte în manuscris, așa cum este aceea a d-lui Simion Anderco, cu atât mai mult cu cât ea nu va întârzia prea mult ca să apară.

Propunându-ne a înfățișa poezia tânără ardeleană de azi, pe cât împrejurările ne favorizează, se înțelege că ne este foarte greu să trecem peste unele nume, chiar dacă ele nu figurează încă pe o copertă.

Ca în toate ramurile de activitate omenească, există și în poezie oameni mai mult sau mai puțin indulgenți cu ei înșiși. Intre aceștia din urma îl vom așeza pe acest tânăr ardelean care, din cale afară de scrupulos, și-a tot mutat *Hotarele de vis* din an în an, până acum, când suntem nevoiți să i le călcăm, de-a-lungul, măsurându-le trăinicia, în manuscris.

D-l Simion Anderco aparține unui moment poetic bine distinct în literatura de-aici. D-sa își valorifică scrisul în perioada dintre 1930-1937, cea mai fecundă și poate cea mai interesantă, în ce privește evoluția liricii contemporane.

A participat astfel la acțiunea de purificare de expresie și de ton, întreprinsă de reviste ca *Abecedar*, *Gând Românesc*, *Pagini literare*, *Frize*, *Lanuri* și *Symposion*, fiind unul dintre cei mai îndrăzneți inovatori dar și dintre cei care au revenit mai repede la forma clasică a versului.

Vorbind despre influențele câte se exercită asupra unui scriitor, unul din marii critici francezi sublinia că, în afară de acelea iscate de cărți, de autorii acestora, sunt unele influențe care plutesc în aer, sunt respirate odată cu acesta și nu își dai seama cui aparțin dar le recunoști și nu li te poți sustrage niciodată pe de-a-ntregul.

Prezente în cărțile contraților săi de generație, vom desluși în *Hotare de vis* multe din acele fericite ecouri dintr-o vreme nu prea îndepărtată însă propice atâtor elanuri.

Poezia d-lui Simion Anderco este întovărășită astfel în mintea cetitorului de un adevărat ceremonial care constă într-o anumită dispunere și o anumită alegere a esențelor lirice.

Un panteism, atât de accentuat și în opera unor T. Murășanu, Emil Giurgiuca, Radu Brateș ș. a., un fior de religiozitate dar și unul de sensualitate nelămurită, un optimism robust, sunt câteva din caracteristicile acestor versuri.

Poetul se dăruiește generos; el nu apelează, pentru încântarea sa, decât la jocul capricios al elementelor naturii, pe care caută, uneori, să le surprindă în molcoma sau teribila lor desfășurare.

Spre a exemplifica și modul cum d-l Simion Anderco știe să-și toarne gândul într'un tipar lipsit de versuri, vom desprinde această sentențioasă constatare:

*Durerea n'trece formele și lutul,
Iar înălțarea se preface n'cânt.
Ca n' trupul sfânt mireasma de pământ
Să n'o mai albă numai începutul.*
(Inviere)

Cântând minunea fără de sfârșit a reîmprospătării sezonale, poetul exclamă:
Aș vrea să n'ngenunchez în fața ploii!

E o atitudine scumpă mai tuturor scriitorilor ardeleni și de aceea se cuvine, încăodată, să o relevăm.

Iată și vigoarea de care am pomenit în treacăt:

*Plugul meu n'a fost ca plugul lumii
[ntregi;
L-am făurit din visuri și l-am stropit
[cu slavă.
El n'a brăzdat pământul încătușat de
[legi,
Ci-a despîcat vieța în sânge și otravă.
Cu palmele-mi crescute n' pădure și
[n'asațiu
l-am înhămat, plăvanii: idei și gânduri noi
Și n' primăvara mare, ca n' toamna grea
[de ploie,
Mi l-am spălat de sânge, de vânturi și
[de spațiu.*

*L-am căutat în suflet cu ochii mei barbări
Și-am povestit cu dânsul despre tristeți
[de lut.*

*O, plugul meu, de cântec, crescut cu
[pasări mari,
Ți-am dăruit la brazde ogor de joc
[durut.*

*La niciun praznic n'ai fost, în patru
[anotimpuri,
Chemat cu bucuria miratului norod.*

*Ogorul tău, al vieții, n'a fost ca alte
[câmpuri
Și n' urma lui și truda-ți, a n'târziat
[un rod.*

Am reține, pentru a accentua pateticul acestor spovedanii *Biserica Versului*, în care se pare că autorul prețuiește „tăcerea muzicală” de care amintește H. Bremond, *Răsul zellor*, *Revenire*, *Matinală*, *Picarea gândului*, *Vers pentru destrămare*; ne vom opri însă, trecând peste alte câteva poezii unde stăruie un exces de imagini abstracte, la *Hotare*, această *Ars poetica* de antologie, pentru armonia ei tinerească:

*Buzele n'vinovăteau în creșteri
Arborii din margini de răzoarc,
Cum se înălțau pentru răcoare,
Ca un svon înmiresmat de peșteri.*

*Nimeni n'a n'țeles din vina spusă
Care au fost ciopliturile de daltă —
Unduiosare liniști, spre înaltă
Cizelare n' forme descompusă.*

*Când aprins în unduire destinse
Ochiul s'a desprins de încântare,
Vorbete au conturat hotare
Visurile în neliniști stinse.*

*Dincolo de creșteri și uitare
Fost-au gândurile-mi toate nouă,
Vinovate cântece de rouă,
Intâlnite n' rugă și mirare.*

PREDICI ÎN PUSTIU

Șezători pentru răniiți

A trebuit zilele astea să preiau comanda Spitalului de zonă interioară dela Stupini. Nu se poate să nu aduc laudele mele Statului român și autorităților locale de județ și oraș pentru felul părintesc cu care se îngrijesc de răniiți lor. Pentru fiecare salon mai mare de răniiți aparat de radio, tot la 20 de răniiți o soră bine instruită, o alimentație abundentă cu toate greutatețile de azi, paturi cu somiere pentru fiecare, perini moi, rufe curate în abundență, parcă ar fi vremuri de pace și parcă întreg spitalul ar fi transformat într'un Sanatoriu modern.

N'am avut ce îmbunătăți în această direcțiune. Vom procura noptiere pentru ca tot la 2 răniiți să poată fi o măsuță, vom face ca Spitalul să-și aibă telefonul său. Răniiții noștri mai vechi sunt toți pe cale de vindecare așa că am găsit cu cale să aduc o singură îmbunătățire, la care antecesorii mei nu s'au gândit, *șezători pentru răniiți*. Vineri am dat ordinul: „Dumine-ă după masă vom avea o șezătoare” și am însărcinat pe un plutonier să umbie din salon să caute soldații, care ar ști să cânte sau să declame. În două zile a fost înghebat un cor, în două zile mi-au pregătit băieții 3 mici piese de teatru, pline de umor sănătos, în două zile mi-au compus un programă de bogat încât rămâi în admirație față de calitățile necunoscute și neapreciate ale poporului nostru. Câte voci duioase, câte talente teatrale, câte improvizații ingenioase, câte melodii miunate din folclorul neamului. Ce minunat popor avem cu cea mai perfectă unitate de limbă a tuturor fiilor săi dela Nistru până la Tisa.

Eu le-am vorbit despre obligativitatea îngrijirii sănătății așa cum ne-o cere azi porunca patriotismului, greutatețile vieții mereu crescânde, durata vieții noastre pe care Dumnezeu ni-a lăsat-o să dănuiască în perfecta stare de sănătate până la adânci bătrânețe dacă știm să urmăm poruncile de igienă, care sunt și poruncile dumnezeiești, căci: „Corpul tău este templul sufletului” ne spune Cartea sfântă.

Dacă vrei să-ți reîmprospătezi încrederea în forțele inepuizabile ale Nației, dacă vrei să-ți câștigi virtutea răbdării, a îndurării fără murmur a unei suferințe, a răsului sănătos, cu toată tragedia vieții de azi, dacă vrei să ai o oră de înălțare adevărată sufletească să cauți să asisti necondiționat la o șezătoare de răniiți... Noi le vom ținea în fiecare Duminecă după masă la ora 4 și invităm cu drag pe toți cei ce vor să facă o frumoasă plimbare pe drumul astătat până la Institutul Biblic dela Stupini.

Dr. M. Suciu-Sibianu

La universitate mă găsesc de 1908, jumătate pensionat (în retragere) am cedat exercițiile în seminarul român, unui coleg mai tânăr, lipsindu-mă de bună voie de 800 cor. remunerațiune, și tot așa prelegerile despre limba franceză le ține tot acelaș domn, pe când eu cei 5 ani din urmă, n'am ținut decât prelegeri despre limba română.

Pe semestrul de iarnă viitor și în cele următoare câte am să mai stau la Universitate, am de gând ca pe lângă două ceasuri pe săptămână de limba română să mai țin câte 3 ceasuri despre gramatica comparativă a limbilor romanice. Poate m'aș retrage odată, căci de 6 ani am dreptul s'o fac, un lucru mă oprește: gândul că odată retras n'aș mai funcționa ca examinator pentru limba franceză, ceea ce în vremurile unde tinerii se înghesuiesc studiind limba franceză, mi-aduce un venit destul de frumos, ca un fel de despăgubire pentru cele 800 cor. cedate de bună voie.

Acum după ce povestisem câte în

lună și în soare despre mine, îmi iau voie să întreb cum stă Rev. Voastră cu sănătatea? Nădăjduiesc că bine de tot, cu toate c'am cetit nu de mult în gazetă cum că Rev. Voastră s'a retras de la postul de onoare. Eu mă mângăiu cu gândul că nu starea oare cum ș-bredă a sănătății a fost cauza retragerii, ci dorința să petreceți după atâția ani de trudă neobosită în folosul neamului și al bisericii, restul vieții în tihnă și odihnă. Dorosc din inimă să vă bucurați cât se poate de mult de odihna aceasta atât de bine meritată.

Dacă nu m'aș teme c'aș păcătui contra buneii cuvirițe, aș ruga pe Rev. Voastră să vă faceți talmaciul omagelor mele respectuoase față de Esc. Sa Metropolitul. Cu deosebită simă și recunoștință

Al Rev. Voastre plecat
Dr. Ioan Urban Iarnik

Prea Onorate Domnule!

Mă rog chiar din capul locului să nu mi-se iee cumva în nume de rău,

ca un fel de amestec nepotrivit, cele ce am de gând să spun cu toată sinceritatea.

Acum câteva zile cetii în gazetă vestea despre frumosul plocon oferit de către Preasfinția ta, poporului din care ai ieșit și care o să te pomenească cu dragoste deapaură.

Mi-ar putea face Preasfinția ta, în mod glumeț care-ți șede atât de frumos, imputarea, cam în felul următor: „Da bine Cehule, ce-ți pasă D-tale dacă eu azele ce brumă am știut să agonisesc și încă în mod cinstit în vieța mea cea îndelungată, le las moștenire cui îmi place?”

La această dojană eu, cu toată umilința m'aș ruga de iertare, și iacă ce răspuns ași da Preasfinției tale: „Da, îmi pasă în câtva. Căci avui aproape acum 40 ani fericirea să văd începuturile modeste ale averii pe care acum o închini norodului din care Te-ai născut. Am admirat atunci simplitatea de trai al Preasfinției tale, care a rămas tot același până în adâncile bătrânețe,

de care Te-a învrednicit Cel de Sus. De nenumărate ori povesteam compatrioților mei despre felul de vieță curat evanghelică, pe care Preasfinția Ta ai dus-o totdeauna. Țin minte foarte bine, cum în toate Duminecele venea lumea cu duimul să-ți aducă rodul cruțării, ca să-l primești și să-l păstrezi până atunci când să-l trimești în bancă la Sibiu. Lucrând astfel Preasfinția Ta ai contribuit la bunăstarea poporului sărguincios și cruțător, arătându-te lor ca o pildă neîntrecută a unui trai simplu și spornic, spornic pentru cei ce vor veni.”

Iată ce am avut de gând să spun cu prilejul frumoasei donațiuni făcute de Preasfinția Ta, pentru obște română. Imi iau voie să mă înfățișez astăzi cu ceva, acest ceva însă este atât de neînsemnat încât abia cutez s'o fac și numai nădejdea că Preasfinția Ta în cunoscuta-ți bunătate nu mă vei judeca prea aspru, cât și menirea bagatelei mă face să nu mă dau la o parte.

În 1 Decembrie a. c. voi putea sărbători jubileul de 20 ani de când

Stări și remedii

de I. Bozdog

— Continuare din pag. 1-a —

5177 muncitori români calificați față de 2675 germani și 6412 unguri, aceasta se datorește faptului că nu avem încă numărul suficient de căminuri, unde trebuie ocrotiți și educați ucenicii cu mai multă grijă și atenție decât elevii oricărei școli secundare teoretice sau speciale.

În afară de cultivarea acestui prețios element ni se impune și înzestrarea cafelor și micilor meștri și sprințul lor cu întreg utilajul necesar începerii meseriei. Se impune plasarea și supraveghierea începutului activității lor, ajutorarea prin cooperative sau bănci meșteșugărești pentru procurarea materiilor prime. Tot atâtea mijloace care vor perfecționa muncitorul nostru și prin prosperarea lui vor face să înceteze și părerea falsă a mulțimii despre valoarea meseriei, și a patronului despre deficiența muncitorului nostru.

Este păcat împotriva neamului ca numărul muncitorilor calificați într'un singur oraș ca Brașovul să fie invers proporțional cu numărul real al populației din care se recrutează. Dănuirea acestor stări îl poate pune pe patron în situația comodă a preferării muncitorului străin, dar în același timp sunt adânc vătămate neamului și împlindecă valorificarea energiilor reale și creatoare naționale.

„Ceasul suprem” al Europei

de A. A. Mureșianu

Continuare din pag. 1-a

a ține socoteală de originea, de dorințele și de interesele morale ale populațiilor. Se ivi însă la Răsărit un neam tânăr și puternic, a cărui creștere înspăimântă națiunile civilizate; pentru a opri progresele sale ele se văzură silite a se istovi în inarmări. Dar cu toate eforturile lor, antagonismul creștea cu o repeziune neauzită și în curând o realitate îngrozitoare le făcu cunoscut că le-a sosit ceasul din urmă și că, sub sancțiunea pieirii, ele vor trebui să se întoarcă la principiile de dreptate pe care le părăsiseră....

Nu se găsește astăzi Europa în „ceasul suprem” al viziunii profetice a vechiului publicist polon? N'a sosit azi clipa în care popoarele Europei să înțeleagă că ele formează un întreg organic, a cărui fericire și prosperitate este condiționată de fericirea și prosperitatea părților lui constitutive și că singura mântuire a lor de cea mai mare primejdie, ce le-a amenințat vreodată în existența lor, este alianța lor sinceră și frățască, respectătoare a drepturilor și libertății fiecăruia?

m'am făcut tălmăci de limba română la tribunalul țării din Praga. De atunci până în ziua de azi, multe au trecut prin mâinile mele pe care le traduceam, bine, rău, cum biet mă pricepeam din românește în cele două limbi de aici, cea boemă și germană, și din cele două din urmă în cea română.

Acum venind aci în Praga mai mulți ostași din Ungaria și din Bucovina, care au fost răniți mai greu sau mai ușor pe câmpul de luptă și văzând că o parte din ei nu știu altă limbă decât cea strămoșască a lor, avui gândul să alcătuiesc o cărticică în care ar fi compuse niște convorbiri între ei și între cei cari îngrijesc de ei, fără să știe o boabă românește. Chiar aseară mi s'au adus exemplarele care prin mijlocirea Crucii roșie se vor împărși prin toate spitalele din Austria.

Intrebările le-am făcut atât boemește cât și nemțește, în coloana a doua textul român este transcris pe baza ortografiei boeme sau germane și

Primăria Municipiului Brașov

No. 12634/1942
Serv. Financiar
și Dir. Aprov.

Ordonanța No. 23/1942

Noi, Primarul Municipiului Brașov, Având în vedere dispozițiunile Decretului Lege Nr. 1215 din 1941, cu modificările sale ulterioare;

Având în vedere decizia Ministerului de Stat al Aprovizionării cu Nr. 338, publicată în M. O. Nr. 160 din 9 Iulie 1941;

În baza drepturilor conferite nouă prin dispozițiunile art. 16 din Legea Administrativă,

ORDONĂM

Cu data publicării prezentei ordonanțe se fixează la carnea de porc următoarele prețuri:

a) Pentru consumatori:

- a) Carnea de porc „la rând” cu 20% os lei 170 per kg.
- b) Cotlet de porc lei 210 per kg.
- c) Slănină și osânza lei 230 per kg.

b) Pentru mezeleri și restauratori:

Carnea de porc „la rând” lei 210 per kg.

Cărnurile de porc se vând în proporțiile:

70% consumatorilor.
30% mezelarilor și restauratorilor.

Carne de vită:

- a) Carne de vită „la rând” cu 25% os, lei 120 per kg.
- b) Mușchi de vită, preț liber.
- c) Prețul specialităților: antricot, vrăbioare și capace cu lei 160 per kg.
- d) Prețul plămânilor de vită este mai ieftin cu 10% din prețul cărnii „la rând”.

Diverse:

- a) Slănină afumată sau sărată Lei 280 per kg.
 - b) Untură topită Lei 300 per kg.
- Pentru accelerarea vânzării, măcelarii și mezelarii încă înainte de ora deschiderii vor face toate pregătirile și vor aranja marfa astfel ca publicul să fie servit fără întrerupere și pierdere de timp.

Le este interzis mezelarilor de a pune în vânzare, altă carne de vită sau de porc, prelucrată sau nu, decât aceea ce li se repartizează de Primărie, purtând întipărirea de stampilă „pentru mezeleri” aplicată de organele Abatorului.

Fiecare măcelar și mezelar etichetează prețurile pe marfă, iar prezenta ordonanță se afișează în loc vizibil pentru public.

Infraacțiunile la prezenta ordonanță se pedepsesc potrivit dispozițiilor cuprinse în Decretul Lege Nr. 1215—941 cu modificările sale ulterioare.

Brașov, la 29 Aprilie 1942.

Primar,
Dr. N. G. V. GologanSecretar General:
Dr. V. Voicu

astfel nădăjduesc, c'am să fac un mic serviciu atât celor răniți cât și celor ce caută de ei, și care se prăpădesc de părerea de rău, neputându-se înțelege cu ei.

Încă un alt iubileu: tocmai acum 40 ani am început în vremea petrecerii mele dela Paris de a mă îndeletnici cu studiul graiului român, și au trecut 35 ani de când am văzut Bucureștii și pentru a doua oară Blajul.

Am ajuns la sfârșit. Rugându-mă încă odată de iertare pentru îndrăzneala mea, rămâi al Preasfinței Tale recunoscător și stimător

Dr. Ioan Urban Iarnik.

Praga, 10 Noembrie 1914.

CIUJ

Gazeta Transilvaniei

Nemângăiații: Lucreția soție, Viorel și Gheorghe copii, Nicolae și Susana socri și familiile înrudite, anunță pierderea scumpului lor drag

Ioachim Schiopu

învățător

elev plot. major din reg. 2 Vânători de Munte,
comp. armament greu

căzut vitejește, în vârstă de 29 ani la Dealul Capelii, în ziua de 17 Decembrie 1941.

Casina Română din Brașov

CONVOCARE

În conformitate cu dispozițiunile art. 15 din Statutul Casinei Române din Brașov, cu onoare invităm pe membrii Casinei la:

Adunarea generală ordinară

care va avea loc Sâmbătă 16 Mai 1942, orele 18 d. m., în localul Casinei Române, cu următoarea

Ordine:

1. Constituirea adunării;
 2. Deschiderea adunării de către președinte;
 3. Raportul Comitetului asupra activității pe timpul dela 1 Octombrie 1940—30 Septembrie 1941;
 4. Raportul contabilității;
 5. Raportul comisiei de cenzură asupra gestiunii 1940—1941;
 6. Aprobarea rapoartelor și descărcarea Comitetului și Censorilor pentru acest an de gestiune;
 7. Proiectul de buget pe anul 1941/1942 și aprobarea lui;
 8. Diverse;
 9. Alegerea Comitetului și Comisiei de Censori pentru noul termen de 3 (trei) ani;
 10. Închiderea adunării
- În caz că în ziua și data de mai sus nu se va întruni numărul de membri cerut de statute, adunarea generală se amână pe ziua de Sâmbătă 23 Mai 1942, orele 18 d. m., în localul Casinei Române, cu același program.

Brașov, în 30 Aprilie 1942.

Președinte,
Ing. Ion Iontcă.p. Secretar,
Const. Bobancu.

Atențiune Antreprenori!

Se găsesc mașini de tâmplărie, pentru prelucrarea lemnului, ce se deplasează în orice parte a țării

Brașov
Strada Zizinului No. 18

CRONICA Sportivă

BRAȘOV

Foot-ball

U. A. B.—Malaxa 3:0 (1:0)

Pe stadionul municipal, în cadrul „Cupei României” s'a disputat matchul de foot-ball între susnumitele grupări care s'a soldat cu rezultatul de mai sus.

U. A. B-ul a câștigat pe merit fiind mai superior ca Malaxa. Punctele au fost marcate de Gipe, Lotter și Brătuc. S'au remarcat: Bunușiu, Lotter și Puțu Cociuban dela U. A. B.—Maghiar, Nemeș și Pop dela Malaxa.

A condus bine d-l Lungu Traian.

*

A. S. Voina—Isvorul 3:2 (1:0)

Pe stadionul Metrom în cadrul „Cupei Districtuale” s'a disputat susnumitul match în care A. S. Voina și-a investit două puncte.

Punctele au fost marcate de: Nutiu, Rusu și Petricioiu dela Voina, iar dela Isvorul de Tînga. S'au remarcat: Petricioiu, Gules și Rusu dela A. S. Voina și Stoian, Țutuianu, Tînga și Boghici dela Isvorul.

D-l Bârlea a condus bine matchul.

*

Metrom—Locomotiva 4:0 (1:0)

Acest match a adus pe teren surpriza grupării Locomotiva, care a fost un adversar destul de serios pentru Metrom. Dar ca întotdeauna tehnica își are cuvântul. Metrom-ul este singura grupare din Brașov care a știut să-și formeze o adevărată familie footballistică. Punctele au fost marcate de Pop, Vlad și Stelian. S'au remarcat: Boroș, Nastase, Recteru și Pop II dela Metrom, iar dela Locomotiva, fundașii și interul dreapta.

D-l Oancea a condus bineșor.

Informațiuni

In ziua de 3 Mai s'au aranjat serbări și festivaluri muncitorești la toate uzinele și întreprinderile din municipiu.

In sala „Astra” s'a desfășurat un foarte reușit festival al muncitoriei noastre. A vorbit d-l inspector Manea relevând importanța zilei. Programul de recitări și dansuri naționale al școalelor de ucenice cum și orchestra de acordeoane a fost o plăcută surpriză, iar piesa *Cenușăreasa* a fost interpretată cu talent și multă siguranță. Aranjatorii serbării merită toată lauda.

*

Vizita d-lui Ministru de interne G-ral D. Popescu

D-l general D. Popescu ministru al afacerilor interne a vizitat orașul nostru luând contact și informându-se de aproape de bunul mers al lucrurilor și de spiritul populației din județ. D-l Prefect Col. Craiu și subprefect A. Comanescu, au informat și arătat situația din întregul județ, cerând și propunând măsurile potrivite pentru îmbunătățirile ce le urmăresc.

*

Adunarea generală anuală a învățătorilor din județ

Duminecă (3 Mai a. c.) s'a ținut sub președinția d-lui N. Radocca, inspector școlar județean, adunarea anuală generală a învățătorilor din județ. S'au discutat și chestiuni ce privesc bunul mers al școlii, cum și chestiuni de ordin profesional.

*

Vânzările cu amănuntul ale agricultorilor scutite de taxe și impozite

Vânzările cu amănuntul ale derivatelor produselor agricole sunt scutite de impozitul proporțional de 1%.

Furniturile de cereale vor fi timbrate conform prevederilor legii. La vânzările până la 20000 lei acest impozit se poate plăti prin aplicare de timbre fiscale, sau timbre speciale de facturi și borderouri.

*

Verificarea sirenelor de alarmă la Brașov

Comandamentul Zonei A. A. Brașov comunică:

In ziua de 11 Mai 1942 între orele 9-12, organele apărării Pasive ale Municipiului și jud. Brașov, vor proceda la verificarea una câte una a tuturor sirenelor de alarmă, prin sunete scurte de câteva secunde.

Se va face verificarea sirenelor dela toate întreprinderile din Municipiul și din jud. Brașov.

După verificarea fiecărei sirene se va face verificarea tuturor sirenelor de odată, prin un sunet lung de un minut.

Publicul este înștiințat pe această cale să nu se alarmeze din cauza acestor semnale.

Eventuale alarme reale se vor transmite ca până acum prin sunete modulate cu o durată de 1 minut.

*

S'au pierdut

Ordinul de lăsare la vatră, Ordinul de scutire eliberat de fabrica „Farola” și Buletinul Populației.

Rog pe cine le-a aflat să avizeze fabrica „Farola” sau Redacția Gazeta Transilvaniei.

Costea Teodor

Cronica Războiului

de **Mardare Mateescu**

Lume neschimbată

In amfiteatrul Universității din Berlin, în prezența unui foarte numeros și select public, d-l prof. Ion Lupăș dela Universitatea din Cluj-Sibiu a dezvoltat conferința d-sale despre „*Cel dintâu stat român independent: Voevodatul Țării Românești*”. Intemeiat pe narațiunea plastică păstrată în ultimul capitol al *cronicei pictate vieneze* și pe alte izvoare istorice contemporane, precum și pe literatura recentă privitoare la această chestiune, conferențiarul a oferit auditorului o expunere documentată, clară și obiectivă, despre modul și împrejurările care l-au ajutat pe Basarab cel Mare să-și emancipeze țara și să întemeieze o dinastie națională.

Ca în toate împrejurările mari ale istoriei și aici a jucat rol o întâmplare în aparență de minimă importanță, dar hotărâtoare în fapt. De o parte, Carol Robert, rege îngâmfat care spera ca numai prin prezența călăreților săi îmbrăcați

în armuri strălucitoare și cu penaje multicolore, va reuși să amuțească pe „*sălbatecii*” crescători de oi din Valahia. De altă parte, Basarab Bătrânul, sătul de șicanele potentatului de peste munți și dornic să lase urmașilor o țară liberă, de sine stătătoare. In spatele primului, o lungă și triumfală coloană de mercenari, meșteri la mânăitul sulitei și spadei, dar mult mai dispuși la prădăciuni și chefuri. In spatele celui de al doilea, o mână de plugari și de ciobani, măsuțați la băutura, dar fără măsură în lupta pentru apărarea gliei.

Toate visurile semețe ale lui Carol Robert, s'au năruit în strâmăta trecătoare a Posadei, unde armurile și mantiile de purpură au fost făcute ciob și zdrob de către muntanii care luptau doar cu arcuri de alun și prăvălind stânci întregi din munte cutropitor. Regele își salvează vieța îmbrăcând haina fără de glorie a unei slugi la cai.

Ofensiva din Birmania

Bătălia pentru apărarea „*căii Burma*” care s'a dat în regiunea Mandalay-Lashio, s'a terminat în favoarea trupelor japoneze, care au pătruns în cea de a doua capitală a Birmaniei. După ocuparea localității Lashio, situată la capătul drumului birman, care lăsa liberă trecerea armamentului și materialelor destinate armatei chineze a guvernului din Ciung-King, trupele japoneze au pornit la un nou atac asupra localităților Saguin, Ava și Amepuia, având în centru capitala Mandalay. Întregul câmp de operațiuni era fixat la confluența fluviului Irawady cu râul Chindwin, unde erau masate trupe engleze, susținute de armatele 5-a, 6-a și 16-a chineze, sub comanda generalului Alexander. Atacurile puternice ale Japonezilor, au avut darul să străpungă liniile inamice, aruncând grosul forțelor anglo-chineze spre Nord-Vest de Mandalay, între fluviul Irawady și râul Chindwin. Resturi neînsemnate anglo-chineze au rămas în Mandalay, unde mai opun o slabă rezistență ocupanților japonezi.

După șizeci de ani de stăpânire japoneză, Mandalay și-a reluat libertatea. Populația a manifestat pe străzi împotriva Angliei și pentru independența deplină a Birmaniei.

Căderea acestei regiuni a Birmaniei de sus este de o importanță cu totul specială, deoarece odată cu victoria dela Mandalay s'a pus capăt în mod definitiv trimiterilor pentru guvernul lui Chang-Kai-Shek. Vestita cale a Burmei este acum complet închisă și dacă anglo-americanii ar voi să aprovizioneze mai departe China, vor tre-

bui să facă acest lucru pe o cale ocolită, peste munții Tibetului și Himalayei, drum ce actualmente este de-abia în construcție.

Căderea capitalei Birmane unde guvernul de-abia se instalase după căderea Rangoonului, a avut un ecou puternic la Londra, iar cercurile militare responsabile s'au grăbit să arate că englezii s'au retras de bună voie din Mandalay, deoarece după căderea orașului Lashio „nu mai avea niciun rost apărarea unui oraș ca Mandalay, transformat într-o imensă ruină de bombardamente japoneze”.

Pe de-altă parte, președintele Roosevelt, pentru a ridica moralul Chinezilor din Ciungking, care se văd definitiv lipsiți de mijloacele de aprovizionare, a promis acestora că măsurile de aprovizionare nu vor fi întrerupte și că aprovizionarea se va face „pe calea aerului”. Cum va reuși însă America să transporte cu avioanele sute de tancuri, tunuri grele, automobile și altele de același fel, rămâne un mare semn de întrebare.

Se prevede continuarea ofensivei japoneze spre regiunea dela Sud de Mandalay, regiunea petroliferă dela Yenangyaung, unde generalul Styllwell — unul din conducătorii luptelor din Malaia — dirijează luptele de rezistență.

Ofensiva japoneză va trebui să fie cu atât mai hotărâtă, cu cât foarte curând începe perioada de ploii în regiunea muntoasă a Birmaniei dela frontiera cu India, iar operațiunile de curățire trebuiesc efectuate pe cât posibil înainte de începerea ploilor.

India dorește independența

In același timp când se vorbește foarte insistent despre posibilitatea unei împărțiri între Chinezii lui Chang-Kai-Shek, șeful guvernului din Ciungking și Japonezi, se anunță și rezoluția votată cu zdrobitoare unanimitate de către congresul pan-indian, privitoare la colaborarea cu Anglia.

Congresul pan-indian cu 290 contra 7 voturi s'a pronunțat împotriva

oricărui compromis, hotărând să nu furnizeze niciun luptător indian, dar în schimb să nu se opună trupelor engleze ce ar sosi pentru apărarea teritoriului național. Precum se vede dorința Angliei de a lansa în luptă elementele tinere ale popoarelor din India, congresul le opune dorința ca pe fronturile Extremului Orient să lupte trupele metropolitane ale Imperiului Britanic.

Întâlnirea dela Salzburg

Dintr'un fapt normal — căci totdeauna în prețuia marilor evenimente Fuehrerul Germaniei s'a întâlnit cu Ducele Italiei — propaganda anglo-saxonă a făcut obiectul unui întreg diapazon de svonuri, care mergeau până la a semnala imagine nemulțumiri interte în Italia și apropiata defecțiune a Axei. După citirea comunicatelor oficiale asupra acestei istorice întâlniri, la care au luat parte atât șefii diplomați ai ambelor state, cât și șefii militari, împreună cu reprezentanții Japoniei, se poate constata realitatea. Convorbirile s'au dus mult mai puțin în legătură cu acțiunea din Răsărit și mult mai mult în legătură cu noua coordonare a statelor majore ale Axei și a intereselor politice ale Axei în general. Dacă pentru Anglo-saxoni surprizele din Pacific au însemnat și o simțitoare modificare a metodelor de acțiune, ele nu pot rămâne statice nici pentru forțele Axei, care au simțimântul superiorității și convingerea victoriei finale. Problemele în discuție par deci a se fi oprit în deosebi asupra operațiunilor din Mediterana și Orientul mijlociu.

Frontul din Răsărit

Se pare că Sovietele au de gând să pună în aplicare toate contradicțiile posibile în actualul războiu. Pe când fac preparative importante în sectorul de sud al frontului, unde au deplănat siguranță că se va produce atacul hotărât al forțelor germane, Rușii pornesc la atacuri îndârjite în Nord, fără ca cineva să poată da o explicație valabilă acestor acțiuni.

După cum se știe, în sectorul nordic, cuprins mai ales între Moscova și Murmansk, condițiile solului sunt astăzi cât se poate de neprielnice. din cauza desghețului și inundațiilor. In acest sector Rușii au dat totuși repetate atacuri, sfărâmate de rezistența germană și finlandeză, după lupte crâncene. După cum anunță comunicatul forțelor germane multe din atacurile inamice au rămas fără rezultat.

Războiul aerian din Vest

La bombardamentele fără de rost ale Englezilor, asupra orașelor Rostock, Kiel, Köln, Pilsen și Augsburg, aviația germană a făcut mai multe raiduri de represalii, în stil mare, provocând a-celași însemnate pierderi orașelor engleze Bath, Norwich și Sunderland.

Primăria Municipiului Brașov

No. 11107 1942
Serv. Financiar și
Bîr. Aprovizionării

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că distribuira noilor cartele se va face numai până la data de 11 Mai 1942.

Incepând cu data de 12 Mai 1942 pânea se va elibera pe baza bonurilor din noile cartele.

Primar, Secretar general,
Dr. N. G. V. Gologan Dr. V. Voicu.

Șeful Serviciului: A. Precup

Redactor responsabil
ION BOZDOG